

Onderzoeksprogramma 2014
Rekenkamercommissie
van de gemeente Renkum

14
17
19
20

Gemeente Renkum

Onderzoeksprogramma 2014
Rekenkamercommissie gemeente Renkum

Inhoudsopgave

	Inleiding	3
1.	Organisatie	4
1.1	Samenstelling Commissie	4
1.2	Werkwijze	4
1.2.1	Taakverdeling.....	4
1.2.2	Onderzoek zelf doen of uitbesteden.....	4
2.	Onderzoeksprogramma 2014.....	5
2.1	Totstandkoming onderzoeksprogramma	5
2.2	De selectie van potentieel interessante onderzoeksonderwerpen	5
2.3	Selectieprocedure onderzoeksonderwerpen	6
2.3.1	Selectiecriteria	6
2.3.2	Weging onderwerpen	7
2.3.3	Programma 2014	8
2.4	Wijzigingen in het programma.....	8
3.	Publiciteit, communicatie	9
3.1	Communicatie	9
3.2	Overleg met fracties, accountant, Rekeningcommissie, concerncontroller en auditor	9
3.3	Klankborden met de Rekeningcommissie	9
4.	Financiën	10
4.1	Budget	10
4.2	Begroting 2013	10
4.3	Uitgaven 2013	10
4.4	Begroting 2014	11

Inleiding

Voor u ligt het onderzoeksprogramma van de Rekenkamercommissie van de gemeente Renkum. Voor een Rekenkamercommissie een belangrijk moment: het onderzoek is het belangrijkste 'wapen' van de commissie. Het goed kiezen hiervan is een belangrijke stap om de rol en functie goed uit te kunnen voeren. Het komen tot een dergelijke keuze gebeurt dan ook uiterst zorgvuldig waarover u in dit document meer kunt lezen.

De tweede stap is de uitvoering zelf. Ook daarin treden wij uiterst zorgvuldig op, geholpen door eigen reglementen en verordeningen.

Dat klinkt allemaal formeel en dat hoort natuurlijk ook bij een instituut als een rekenkamer(commissie). Maar bovenal kan ik u zeggen dat wij nieuwsgierig van aard zijn, dat elk nieuw onderzoek weer een uitdaging is en veel enthousiasme bij ons oproept. En dat allemaal om een bijdrage te leveren aan het democratisch bestel waar wij met z'n allen voor staan.

Daan Nijland
Voorzitter Rekenkamercommissie

1. Organisatie

1.1 Samenstelling Commissie

In de gemeente Renkum bestaat de Rekenkamercommissie sinds 2010 uit 3 externe leden. Eind 2013 heeft mevrouw drs. M.H.A.M. Penninx aangegeven haar lidmaatschap van de Rekenkamercommissie per 1 januari 2014 te willen beëindigen. De Rekenkamercommissie is nog in overleg over de wijze waarop de opengevallen plek zal worden ingevuld.

De huidige Rekenkamercommissie bestaat per 1 januari 2014 uit:

- de heer ir. D. Nijland (voorzitter), benoemd tot april 2014;
- de heer M.A. Rol BSc, benoemd tot september 2015.
- vacature

1.2 Werkwijze

De huidige Rekenkamercommissie komt eens per maand bij elkaar in het gemeentehuis. Er wordt vergaderd volgens een agenda die de voorzitter in overleg met de griffie samenstelt. Vaste agendapunten zijn o.a. actualiteiten uit de gemeente, terugkoppeling uit commissies en raad, stand van zaken ten aanzien van de lopende onderzoeken en de ingekomen stukken. Van elke vergadering wordt een verslag gemaakt. De vergadering en het verslag zijn niet openbaar.

1.2.1. Taakverdeling

De Rekenkamercommissieleden verdelen de onderzoeken doorgaans over teams van twee leden. Na een gezamenlijke brainstormsessie met de voltallige commissie, is één lid belast met het schrijven van de onderzoeksopzet. De eventuele interviews worden vervolgens door de twee leden van de commissie die belast zijn met het betreffende onderzoek gezamenlijk uitgevoerd.

Voor onderzoeken die worden uitbesteed, geldt dat er één lid belast is met de begeleiding van het externe bureau. Er wordt altijd tussentijds gerapporteerd in de voltallige Rekenkamercommissie vergadering.

De Rekenkamercommissie blijft zoeken naar de beste wijze van samenwerking tijdens het doen van een onderzoek en een daarbij passende taakverdeling. Dit is van belang om de betrokkenheid bij beide leden te realiseren, om de discussie in de Rekenkamercommissievergaderingen inhoud te kunnen geven en om meer profijt te hebben van ieders deskundigheid tijdens het schrijven. De manier van samenwerken wordt bij aanvang van een onderzoek besproken en na afronding van elk onderzoek geëvalueerd.

1.2.2. Onderzoek zelf doen of uitbesteden

De raad heeft in zijn besluit in 2010 over de samenstelling van de Rekenkamercommissie aangegeven dat verwacht wordt dat de leden vooral zelf onderzoek doen en niet per definitie onderzoek uitbesteden.

De onderzoeken naar Woonbeleid en Subsidies, die de Rekenkamercommissie in 2013 heeft afgerond, heeft de commissie zelf gedaan. Evenals de nog lopende onderzoeken naar 3B4 en Verbonden partijen. Het onderzoek naar de Leges en tarieven is in samenwerking met een externe partij (KplusV) gedaan.

Het onlangs gestarte onderzoek naar Handhaving zal ook in samenwerking met een externe partij (Companen) worden uitgevoerd.

2. Onderzoeksprogramma 2014

2.1 Totstandkoming onderzoeksprogramma

De Rekenkamercommissie oriënteert zich op verschillende manieren op mogelijke onderzoeksobjecten (deskresearch, gesprekken met raadsleden, gesprekken met ambtenaren, gesprekken met Dorpsplatforms, Lokale Rekenkamer site, andere gemeenten, andere Rekenkamercommissies). Daarnaast worden ook objecten bekeken die het voorgaande jaar wel interessant leken, maar uiteindelijk niet zijn geselecteerd. Van alle verzamelde objecten wordt een lijst opgesteld.

Deze lijst wordt in de vergadering van de Rekenkamercommissie besproken voor een eerste selectie. Vervolgens wordt de aangepaste lijst voorgelegd aan de leden van de Rekeningcommissie. Aan hen wordt gevraagd een reactie te geven op de genoemde objecten en eventueel andere objecten aan te dragen.

De Rekenkamercommissie heeft de uitkomsten van de gedachtewisseling met de leden van de Rekeningcommissie en de input van de verschillende fracties intern besproken en de objecten opnieuw gewogen.

De geschikte objecten worden geprioriteerd. Aan de hand daarvan maakt de commissie uiteindelijk haar keuze voor de objecten die voor onderzoek in aanmerking komen. De Rekenkamercommissie hanteert bij het maken van haar keuze voor objecten de selectiecriteria uit het onderzoeksprotocol.

De uitkomst van deze procedure en de weging is terug te vinden in paragraaf 2.3. Hier treft u tevens een nadere verantwoording van die weging aan en een nadere uitwerking van de voor 2014 gekozen objecten.

In 2014 is er voor gekozen 2 volledige onderzoeken te selecteren. De voorgaande jaren waren dit er steeds 3. De reden hiervoor is dat de Rekenkamercommissie per 1 januari 2014 start met 2 leden. Mocht worden besloten de vacature in te vullen dan zal de invulling in ieder geval enige tijd kosten. Daarnaast beschikt de Rekenkamercommissie sinds 2013 over minder budget en als gevolg hiervan is de ambtelijke ondersteuning afgenomen.

2.2 De selectie van potentieel interessante onderzoeksobjecten.

Zoals hiervoor al vermeld, heeft de Rekenkamercommissie de longlist samengesteld naar aanleiding van deskresearch en verschillende gesprekken, o.a. met de raadsfracties en de Rekeningcommissie. Hierbij is tevens gekeken naar objecten die al stonden vermeld in eerdere onderzoeksprogramma's.

De zo ontstane longlist is gescoord door de Rekenkamercommissie en op basis hiervan is een top 6 samengesteld die nader is afgewogen. De volgende objecten stonden op deze longlist:

A. Jeugdbeleid

De nota jeugdbeleid stamt uit 2011.

Een onderzoek gericht op realisatie en knelpunten zodat deze kunnen worden meegenomen bij de herziening van het beleid.

Vragen o.a.:

Hoe wordt intern zicht gehouden op resultaat en effect van te onderscheiden deelmaatregelen? Wat zijn de resultaten en voortgang? Is er een onderlinge (financiële) prioritering en zo ja, op basis waarvan wordt deze gesteld? Hoe verloopt samenwerking op dit terrein, en is daarbij sprake van onderlinge (financiële) verdeling en prioritering?

B. Visser en Geelkerken

Het rapport en de aanbevelingen zijn geaccepteerd door de gemeente. De gemeente is gestart met de implementatie van de aanbevelingen. Geruime tijd was 'Visser en Geelkerken' een begrip. Wat is de status nu? Wie is verantwoordelijk voor de implementatie? Hoe ver staat het met die implementatie? Is inmiddels een andere weg ingeslagen en zo ja waarom?

C. Aanbestedingsbeleid

Maakt de eigen organisatie voldoende gebruik van bestaande inzichten en van de marktwerking ten aanzien van aanbesteding? Meer algemeen: de uitvoering van het Aanbestedingsbeleid, de effectiviteit daarvan en de wijze waarop risico's worden beheerst. Achtergrond: Naar aanleiding van de bouwfraude destijds zijn landelijk vele suggesties gedaan voor betere beheersing. Hoe strikt wordt dat nageleefd.

D. Quick scan Crisis beheersing

Het doel van het onderzoek is om na te gaan of de gemeente haar wettelijke verplichting nakomt om zich op de bestrijding van rampen en zware ongevallen voor te bereiden.

E. Winst van samenwerken met andere gemeenten

De vragen hierbij richten zich op wat samenwerking heeft opgeleverd voor Renkum en voor andere gemeenten. Focus kan bijvoorbeeld op het subsidiebureau of de belastingen worden gelegd. Op een recent overzicht van alle samenwerkingsverbanden van de gemeente Renkum staan iets meer dan 50 initiatieven. Naast verbonden partijen zijn er dus circa 40 andere samenwerkingsvormen. Daarvoor geldt voor zover wij weten nu geen verplichting die op te nemen in begroting etc., wat echter niet weg neemt dat er risico's kunnen bestaan.

Insteek van het onderzoek zou kunnen zijn te kijken naar de gemiddelde organisatiestructuur van overige samenwerkingsvormen en naar de vraag of daar een kader voor geldt en hoe dat vorm krijgt. Ook zouden deze samenwerkingsverbanden langs de 'meetlat' van Verbonden partijen kunnen worden gelegd. Daarmee wordt inzicht verkregen in de verschillen tussen de vormen van samenwerking en tegelijk maakt dat, dat het onderzoek relatief snel uitgevoerd zou kunnen worden.

F. Samenstelling en omvang uitgaven laatste 10 jaar

Elk jaar worden besluiten genomen en worden wijzigingen in beleid voorgesteld. Dat heeft ook zijn weerslag op de uitgaven. De vraag is nu of terugkijkend de consequentie van de genomen besluiten invloed hebben gehad op de gerealiseerde uitgaven van de gemeente: omvang en samenstelling. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de besluiten van de rijksoverheid.

2.3 Selectieprocedure onderzoeksonderwerpen

2.3.1 Selectiecriteria

In zijn algemeenheid geldt dat de Rekenkamercommissie bij de keuze van haar onderwerpen een zo groot mogelijke bijdrage aan haar missie en doelstelling beoogt, gerelateerd aan de inzet van schaarse onderzoekscapaciteit.

Meer specifiek hanteert de Rekenkamercommissie de volgende criteria:

- het financiële belang van een onderwerp;
- het maatschappelijke belang van een onderwerp;
- de mate van risico m.b.t. doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid;
- de mate waarin de Rekenkamercommissie in het bijzonder geschikt is om onderzoek naar dit onderwerp te doen op basis van haar bevoegdheden, kennis of vaardigheden;
- is het onderwerp geschikt als Rekenkamercommissie onderzoek;
- de actualiteit van het onderwerp;
- de waarschijnlijkheid van herhaling cq leereffecten;
- de prioriteit die het onderwerp heeft binnen het gemeentelijke beleid;
- de mate van bestuurlijke relevantie;
- is het onderwerp niet onlangs onderzocht door anderen (het College uit hoofde van artikel 213a Gemeentewet, de accountant, een onderzoeksbureau etc.);
- de mate van variatie in de onderwerpen die de Rekenkamercommissie in één jaar en over de jaren heen onderzoekt.

Randvoorwaarden.

Voordat daadwerkelijk tot onderzoek kan worden overgegaan zal er moeten worden voldaan aan een aantal randvoorwaarden:

- Is de vraagstelling voor een onderzoek voldoende duidelijk?
- Zijn de gegevens die nodig zijn om het onderzoek uit te voeren beschikbaar?
- Is de tijdshorizon passend?
- Is het feit dat er meerdere actoren meespelen belemmerend voor het onderzoek?
- Is het beschikbare budget voldoende?

De selectiecriteria zijn samengevat in de volgende kernbegrippen:

Risico:

Het aan het onderwerp verbonden risico.

Het gaat er dan om vast te stellen welke de risico's zijn dat een beleid niet (volledig) slaagt en welke vervolgens de risico's zijn die de gemeente loopt met financiële, politiek-bestuurlijke en of juridische consequenties als het risico zich manifesteert.

Twijfel:

Twijfel omtrent de doelmatigheid en/of effectiviteit van het beleid. Hierbij gaat het erom dat er twijfel is of de gemaakte keuze voor het beleidsinstrument daadwerkelijk de meest effectieve of efficiënte is of dat op grond van andere overwegingen gekozen is voor dat beleid.

Belang:

Het belang van het onderwerp. Het betreft dan het F: financiële belang; M: maatschappelijke belang en het P: politieke belang.

Toegevoegde waarde:

De toegevoegde waarde van rekenkameronderzoek. Het onderzoek van de Rekenkamercommissie moet een duidelijke meerwaarde opleveren in de zin dat het in bruikbare aanbevelingen resulteert. De Rekenkamercommissie is niet het enige bestuurslichaam dat onderzoek doet naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Ook het College doet onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid en de accountant naar rechtmatigheid. Het rekenkameronderzoek moet dan ook daadwerkelijk iets toevoegen aan (eventuele) onderzoeken van College en accountant.

Voor elk kernbegrip kunnen 1-4 punten worden toegekend. De uiteindelijke scoreverdeling blijft uiteraard een subjectief proces, ingekleurd door de interpretatie en beleving van de leden van de Rekenkamercommissie.

2.3.2 Weging onderwerpen

Onderwerp	Risico	Twijfel	Belang			Toegevoegde waarde	Totaal score Rekenkamercommissie
			F	M	P		
1. Jeugdbeleid	2	2	2	3	3	3	15
2. Visser en Geelkerken	2	3	2	2	2	3	14
3. Aanbestedingsbeleid	2	1	2	2	2	2	11
4. Crisisbeheersing	2	2	2	2	2	2	12
5. Samenwerking andere gemeentes	3	2	3	2	2	2	14
6. Samenstelling en omvang uitgaven laatste 10 jaar	1	2	2	2	2	2	11

Volgens deze weging scoort het onderwerp Jeugdbeleid het hoogst bij de Rekenkamercommissie. In de volgende paragraaf wordt de keuze voor de geselecteerde onderzoeken voor 2014 nader toegelicht.

2.3.3 Programma 2014

Onderwerp 1: Jeugdbeleid

De hoge score van het onderwerp is mede ingegeven door de decentralisatie die op de gemeentes afkomt. De uitkomst van het onderzoek kan mogelijk bijdragen aan het adequaat implementeren binnen de gemeente van deze decentralisatie. Daarnaast speelt voor de Rekenkamercommissie mee dat het onderwerp een beleidsmatig karakter heeft en er door de keuze van het onderwerp een goede spreiding van beleidsvelden door de jaren heen wordt gerealiseerd.

Onderwerp 2: samenwerken andere gemeentes

Samenwerken met andere gemeentes is een actueel onderwerp. Voor een belangrijk deel veroorzaakt door het beleid van de rijksoverheid waaronder de decentralisaties op diverse domeinen. Daardoor wordt het voor de kleinere gemeentes moeilijker dit geheel zelfstandig uit te voeren. Anderzijds is het ook een actueel onderwerp door de interne discussie binnen de gemeente Renkum zelf, waarbij het gaat om de besturingsfilosofie en de vraag 'wat voor gemeente willen we zijn?'. Samenwerking in welke vorm dan ook zijn hierbij steevast belangrijke onderwerpen.

Dit onderzoek kan helpen het denken in en over samenwerking te vergroten en van nieuwe impulsen voorzien.

Vóór de start van het onderzoek zal nauwlettend worden gekeken naar andere initiatieven en onderzoeken op dit terrein zodat er geen of minimale overlap zal plaatsvinden.

Zoals in paragraaf 2.1 gesteld zal de Rekenkamercommissie slechts twee grote onderzoeken op zich kunnen nemen dit jaar. Omdat het onderwerp "**Samenstelling en omvang uitgaven van de laatste 10 jaar**" een goede reflectie kan geven op het eigen werk van de raad wil de Rekenkamercommissie onderzoeken of dit onderwerp in samenwerking met de afdeling Financiën opgepakt zou kunnen worden. Mocht dat niet lukken dan zal dit onderwerp niet worden onderzocht.

2.4 Wijzigingen in het programma

Bij de uitwerking van de voorgenomen onderzoeksonderwerpen zou kunnen blijken dat deze in de praktijk niet haalbaar en inpasbaar zijn. Uiteraard zal de Rekenkamercommissie eventuele wijzigingen in haar onderzoeksprogramma communiceren aan de betrokkenen.

Daarnaast is het mogelijk dat zich in 2014 één of meer onderwerpen aandienen, die naar het oordeel van de Rekenkamercommissie direct onderzocht zou(den) moeten worden. Het kan dan gaan om deelname aan een door anderen geïnitieerd onderzoek of om een eigen onderzoek. Op grond van de geldende verordening heeft de Rekenkamercommissie deze bevoegdheid. Ook dan zal de Rekenkamercommissie dit gelijk communiceren aan de betrokken partijen.

3. Publiciteit, communicatie

3.1 Communicatie

De Rekenkamercommissie kiest er voor om de samenleving zoveel mogelijk te betrekken bij de onderzoeken. De Rekenkamercommissie wil de betrokkenheid van burgers verder vergroten door meer publiciteit te geven aan de onderzoeken.

De contacten met het college van B&W en de ambtelijk organisatie worden als goed ervaren door de leden van de Rekenkamercommissie. De contacten kenmerken zich door hun open en toegankelijke karakter. De Rekenkamercommissie blijft er aan werken om vooral gezien te worden als een onderzoekscommissie met de blik op de toekomst, in plaats van als een 'afreken'-kamer. De Rekenkamercommissie zet in op meer en directe mondelinge communicatie.

3.2 Overleg met fracties, accountant, rekeningcommissie, concerncontroller en auditor

De Rekenkamercommissie ondersteunt de raad bij het uitoefenen van zijn controlerende (toezichthoudende) functie. De onderzoeksfunctie van de Rekenkamercommissie vraagt om een zelfstandige rolinvulling. Burgers, ambtenaren, het gemeentebestuur en de raad kunnen de Rekenkamercommissie attenderen op onderwerpen die onderzocht zouden kunnen worden. De Rekenkamercommissie bepaalt echter zelf welke onderzoeken wel of niet worden uitgevoerd. Hiervoor is destijds bij het opstellen van de wet uitdrukkelijk gekozen en dit is later in jurisprudentie nog eens benadrukt, om de onafhankelijkheid van de Rekenkamercommissie te borgen.

Eens per jaar vindt het afstemmingsoverleg plaats tussen de Rekenkamercommissie, de accountant, de Rekeningcommissie en de auditor. Ieder geeft een presentatie van de werkzaamheden die zij het afgelopen jaar hebben uitgevoerd en de verschillende onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar worden zo mogelijk op elkaar afgestemd. Het afstemmingsoverleg vond de laatste keer plaats op 16 september 2013.

3.3 Klankborden met de Rekeningcommissie

De relatie met de raad is, behalve formeel (wettelijk), nader vorm gegeven door het aanwijzen van de Rekeningcommissie als het orgaan vanuit de raad waarmee de Rekenkamercommissie kan klankborden. In 2013 is eenmaal vergaderd samen met de Rekeningcommissie. De onderwerpen die besproken zijn waren met name gericht op het onderzoeksprogramma 2014.

In de praktijk is gebleken dat het nog steeds moeilijk is de twee commissies samen te krijgen. Dit heeft nog niet tot problemen geleid hoewel dit als niet wenselijk wordt ervaren. In de praktijk is veel opgelost via contact per mail en direct contact met de voorzitter van de Rekeningcommissie. In het komende jaar blijven beide commissies proberen de afstemming middels bijeenkomsten te intensiveren gericht op het uitvoeren van onderzoeken.

4. Financiën

4.1 Budget

De raad stelt jaarlijks het budget voor de Rekenkamercommissie vast. Voor de jaren 2006 t/m 2012 bedroeg het budget steeds € 50.000, -. In 2013 is het budget vastgesteld op € 40.000,-. Dit is voor 2014 vooralsnog gelijk gebleven.

Volgens de geldende verordening worden ten laste van dit budget de kosten gebracht voor:

- de vergoedingen voor de externe leden;
- externe deskundigen die eventueel door de Rekenkamercommissie zijn ingeschakeld;
- het ambtelijk secretariaat;
- eventuele overige uitgaven die de commissie nodig acht voor de uitoefening van haar taak.

De grootste posten zijn de vergoedingen voor de externe leden (€ 164, - per vergadering en € 82, - per uur voor andere werkzaamheden) en het ambtelijk secretariaat. Tot 2013 boden de griffier en plv. griffier ieder voor 4 uur per week (0,2 fte) ondersteuning. In 2013 is dit beperkt tot 4 uur ondersteuning door de griffier.

4.2 Begroting 2013

Bij het opstellen van de begroting voor 2013 is in eerste instantie uitgegaan van een budget van € 50.000,- Later is dit bijgesteld naar € 40.000,- Dit budget is toereikend om in elk geval een groot onderzoek te doen en één kleiner onderzoek (quickscan, benchmark).

vergaderingen Rekenkamercommissie

presentiegeld en reiskosten externe leden	€	8.500,--
onderzoeken	€	17.500,--

scholing en abonnementen

scholing divers + abonnementen en lidmaatschappen (NVRr)	€	4.000,--
--	---	----------

ambtelijk secretariaat

0,2 FTE	ca. €	10.000,--
---------	-------	-----------

Totaal	€	40.000,--
---------------	---	------------------

4.3 Uitgaven 2013

Deze cijfers dateren van 25 november 2013 (de kosten van november en december zijn hierin nog niet opgenomen)

Kostensoort	Omschrijving	Bedrag 2013
Documentatie	lidmaatschap 2013 NVRr	330
Representatie	diverse posten	223
Catering	diverse posten	
Diensten, reiskosten, vergoedingen externe leden	totaal	14.334
Overige		36
Opleiding, training		778
Ambtelijk secretariaat	ambtelijk secretariaat	15.465
Inhuur expertise		3.588
Totaal		34.754
Restant		5.246

4.4 Begroting 2014

Begroting Rekenkamercommissie 2014

De begroting van de Rekenkamercommissie ziet er als volgt uit:

Vergaderingen Rekenkamercommissie			
Presentiegeld en reiskosten externe leden	€		8.500,--
Onderzoeken	€		17.500,--
scholing en abonnementen			
scholing divers + abonnementen en lidmaatschappen (NVRN)	€		4.000,--
Ambtelijk secretariaat			
0,2 FTE	ca.	€	10.000,--
<u>Totaal</u>		€	40.000,--

Zoals in paragraaf 2.4 al aangegeven kan de Rekenkamercommissie, lopende een onderzoek, van oordeel is dat het niet verder uitgevoerd zal worden. Ook kan het voorkomen dat een nieuw onderwerp vanwege de actualiteit voorrang moet krijgen. Dat kan gevolgen hebben voor de dan lopende onderzoeken, bijvoorbeeld enige temporisering daarin of opschuiving daarvan in de tijd.

Gelet op het beschikbare budget kan dit mogelijk slechts plaatsvinden indien de raad hiervoor aanvullende financiële middelen beschikbaar stelt.